

МИКОЛАЇВ

Огляд потреб та вирішення
питань захисту цивільного
населення

Nonviolent Peaceforce Україна

www.nonviolentpeaceforce.com

ВСТУП

Цей огляд містить висновки швидкої оцінки потреб у сфері захисту, проведеної Nonviolent Peaceforce (NP) в центрі Миколаєва на початку липня 2022 року. Він базується на аналізі та рекомендаціях, опублікованих у травні 2022 року, та є частиною ширшої оцінки потреб та питань захисту цивільного населення в Україні.

З початку війни Миколаїв став опорним пунктом української територіальної оборони на південному фронті. Розташоване на місці злиття річок Південний Буг та Інгул, місто має географічне та стратегічне значення та стало центром бомбардувань Росії.

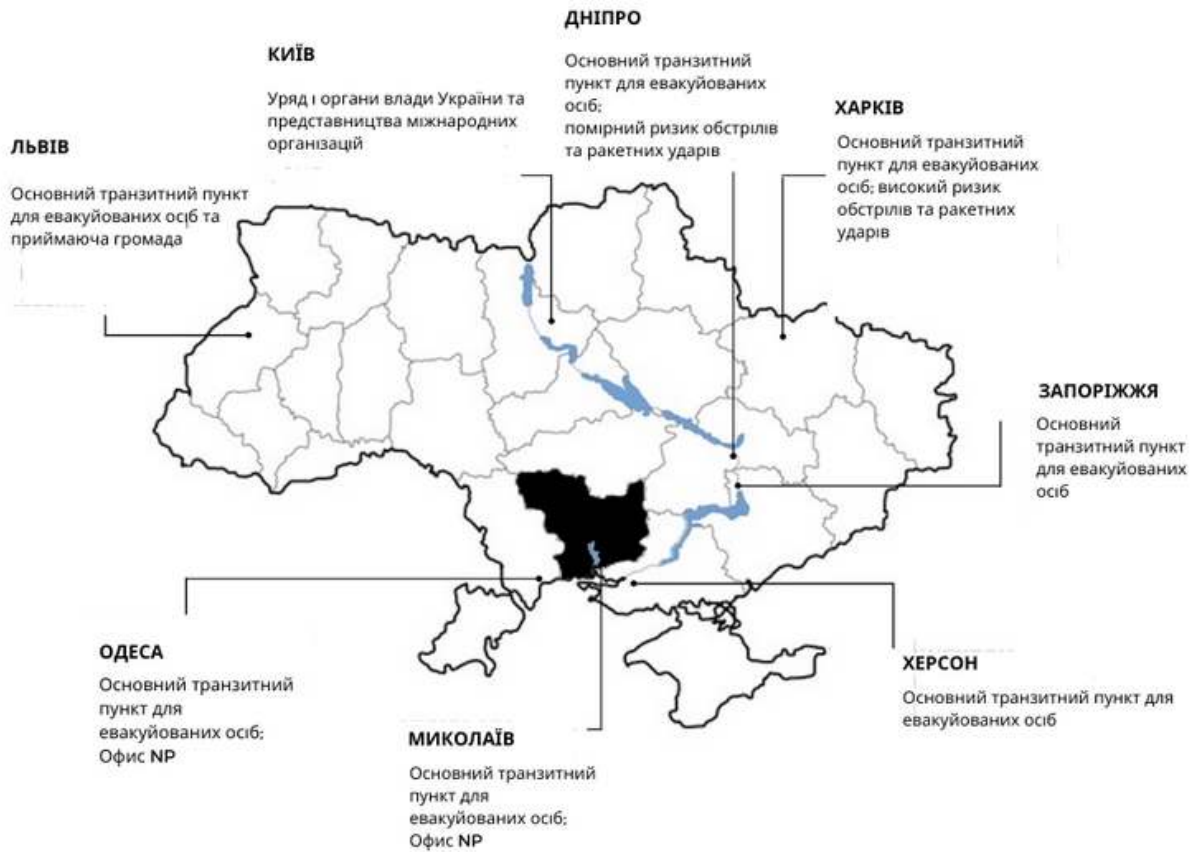

Миколаїв є основним пунктом виїзду для тих, хто тікає з окупованих Росією територій, зокрема жителів Херсона, що розташований в 60 км від центру міста Миколаєва на південному сході. NP визначили ключові маршрути евакуації, якими користуються цивільні особи та цивільні волонтерські групи, які підтримують евакуацію.

Під час інтерв'ю з цивільними особами, команда NP намагалась оцінити проблеми захисту в різних вікових, статевих та соціально-економічних демографічних групах; досвід переміщення, евакуації та повернення; безпеку та захист; ризики захисту вразливих груп, включаючи людей літнього віку, людей з обмеженими можливостями та дітей; і доступ до гуманітарних послуг.

У результаті цей огляд базується на більш ніж 24 інтерв'ю з ключовими співрозмовниками і зустрічах з представниками місцевої влади, некомерційними організаціями та групами цивільних осіб, які надали інформацію для швидкого аналізу ситуації в Миколаєві. Ця експрес-оцінка проводилася протягом трьох днів, на початку липня 2022 року, включаючи додаткові зустрічі з цивільними особами та місцевими гуманітарними організаціями, які безпосередньо постраждали від конфлікту, а також польові спостереження та дослідження, проведені співробітниками NP.

Усі зустрічі проводилися з дотриманням принципів конфіденційності, незаангажованості та практики «Не нашкодь». Перед усіма інтерв'ю, команда NP пояснила місію організації та цілі опитування кожному співрозмовнику та отримала згоду на проведення опитування.

Нагальні потреби цивільного населення

ПИТНА ВОДА

ПАЛИВО

ПРОДУКТИ ХАРЧУВАННЯ

З початку конфлікту, майже половина жителів Миколаєва покинули місто. 230 000 цивільних осіб що залишилися, переважна кількість з яких люди літнього віку, постійно стикаються з загрозами у сфері захисту.

Потреби та пріоритети у сфері захисту

Дефіцит води

В результаті російських обстрілів, критична інфраструктура Миколаївщини була сильно пошкоджена, що призвело до кількох ключових проблем у сфері захисту населення. Однією з головних проблем є доступ до питної води. Міський опріснювальний завод та його очисна станція були зруйновані, що змусило багатьох людей бурити свердловини. Такі свердловини забезпечують лише ~5% населення міста та часто виробляють воду нижче споживчої якості.

Доступ до водорозподільних центрів обмежений і це найбільше впливає на людей літнього віку та людей з обмеженою мобільністю. Не маючи змоги долати великі відстані та чекати в довгих чергах біля водорозподільних центрів – особливо в спекотні літні місяці – багато хто змушений покладатися на сусідів, які приносять їм воду. Мирні жителі, яких команда NP опитала, сказали, що не знають про активні волонтерські організації, які могли б допомогти з доставкою води.

Дефіцит води також загострює інші проблеми, що пов'язані з гігієною. Потрібна додаткова підтримка, включаючи непродовольчі товари (NFI), зокрема для прання, прибирання, а також товари для особистої гігієни.

«Якщо у вас немає машини, ви повинні прийти пішки. Якщо ви не можете прийти пішки, тому, що у вас проблеми з пересуванням, ви просто не отримаєте води. Вам ніхто не принесе. Якщо хочеш жити, то для цього треба працювати».
Настя

Території, що недостатньо обслуговуються гуманітарними організаціями.

Через потужні обстріли та постійні ракетні удари доступ до деякі районів міста та області обмежений для гуманітарних організацій та волонтерських груп. За межами центра міста багато громад із переважно вразливими верствами населенням продовжують жити в ізоляції від соціальних та гуманітарних послуг, не маючи доступу до ліків, їжі та води та інших необхідних речей.

Особливо гострою є ситуація у важкодоступних сільських районах Миколаївщини. За даними місцевої волонтерської організації, у селі Оленівка, що знаходиться у двох годинах їзди від Миколаєва, залишилося лише 10 жителів – 9 чоловіків і 1 жінка, усі старше 80 років. Ці люди повністю полягаються на волонтерів, які доставляють необхідні речі, що у свою чергу, залежить від ситуації з безпекою, яка постійно змінюється.

Оленівка є лише одним із багатьох прикладів громад, що не достатньо обслуговуються, оскільки гуманітарна допомога продовжує зосереджуватися у великих містах і міських районах.

«Я живу сама, і не підпадаю ні під які критерії отримання допомоги. Я недостатньо стара. І недостатньо хвора. Я повинна піклуватися про себе; Я не можу отримати допомогу та покладаюся тільки на себе. Гуманітарна допомога неорганізована. Потрібен час, щоб достукатися до будь-кого».
Аня

(Не)стабільність волонтерської допомоги

Як можна побачити по всій Україні та продемонстровано вище, тягар матеріальної допомоги та надання послуг в першу чергу лягає на національні некомерційні організації та волонтерські групи. Ці групи перевантажені та не отримують достатньої підтримки. Оскільки війна наближається до 20-го тижня і активні обстріли тривають, багато волонтерів шукають можливості працевлаштування та отримання стабільний доходу.

Команда NP розуміє, що такі групи мають значний потенціал і ноу-хау, але їм бракує матеріальних і грошових ресурсів для продовження їх поточної роботи і та подальшого розширення. Дефіцит палива обмежує масштаби їх діяльності, водночас змушуючи команди впроваджувати інновації та шукати креативні рішення. Миколаївський Червоний Хрест, наприклад, почав залучати велосипедистів, для розповсюдження необхідних ліків та продуктивних наборів серед цивільних осіб, які потребують допомоги.

Однак існує помітна прогалина у застосуванні принципів зіхисту. Усі п'ятьмісцевих волонтерських груп та місцевих організацій, яких команда NP опитала, надають підтримку як цивільним особам, так і озброєним українським діячам, зокрема військовим та підрозділам територіальної оборони. Це є очевидною проблемою для міжнародних гуманітарних організацій та їхніх партнерів щодо збереження нейтралітету.

Прогалини у координації

У відповідь на нагальні гуманітарні потреби громадян волонтери, координуючи з громадами, спорадично збираються разом, створюючи неформальні мережі та гнучкі механізми реагування. Хоча їх гнучкість, стійкість і ефективність визнали як місцева влада, так і міжнародні партнери, існує потреба в зміцненні координації між цими різними учасниками, а також їх інтеграції, без ослаблення, у ширшу структуру гуманітарної допомоги.

Виходячи з початкових спостережень та проведених опитувань, координація між волонтерськими групами, національними урядовими організаціями (НУО) та місцевою владою є обмеженою. Кілька волонтерських колективів, опитаних НР, не знають ні про наявні центри матеріальної допомоги в Миколаєві та за його межами, ані про зростаюче занепокоєння щодо захисту пунктів розподілу води.

«Волонтерів, які допомагають привозити воду, немає. Громади намагаються подбати про себе, своїх сусідів, привезти воду для людей літнього віку. Кожен допомагає чим може. Так багато бабусь не мають доступу до питної води, тому кожного разу, коли ми заходимо до них, ми приносимо пляшку або дві води»

Світлана

Люди, що повертаються

Хоча більшість ВПО ще не почали повертатися, ті, хто виїхали з Миколаївського району, нібито отримують інформацію від знайомих, які залишилися в місті. Через тривалий характер конфлікту багато жителів вже звикли до небезпеки у якій вони знаходяться, що, у свою чергу, змінило сприйняття ризику. Незважаючи на постійні, майже щоденні обстріли, багато тих, хто залишився в місті, користуються укриттями менше. Це, ймовірно, вплине на рішення ВПО повернутися в ці райони, незважаючи на значний ризик.

«Ми звикли до цього. Нам більше не до повітряної тривоги»
Женя

Підготовка до зими

Значне пошкодження основної комунальної інфраструктури сильно вплинуло на жителів Миколаївської області та їхній доступ до базових послуг; багато хто живе без регулярного водо-, електро- чи газопостачання, особливо у віддалених сільських районах. З наближенням зими потреби людей різко зростають, а здатність місцевих і міжнародних організацій надавати екстрену допомогу, що рятує життя, погіршиться.

За оцінкою NP, українські військові ймовірно використають більшу частину наявних паливних ресурсів в очікуванні зими та у разі загострення бойвих дій у районі Миколаїв-Херсона. Це означає, що проблеми, з якими стикаються громади у важкодоступних районах вже зараз, тільки посиляться у холодну пору року, через необхідність забезпечення опалення та функціонування кухонних приміщень.

Системи центрального опалення, які поширені в місті, будуть функціонально неефективними або будуть повністю відключені через значні пошкодження будинків. Розбиті вікна та інші пошкодження будівельних конструкцій дозволять холоду проникнути в середину приміщень та можуть заморозити критичні частини опалювальної інфраструктури будівель. Напередодні зимового сезону будуть потрібні альтернативні системи опалення та комплекти для герметизації пошкоджених приміщень.

Потрібна додаткова підтримка, включаючи непродовольчі товари (NFI), зокрема для обігріву, та альтернативні системи опалення в очікуванні холодної пори року.

«У мене дві доньки, які на початку війни втекли до Словаччини. Вони попросили мене поїхати з ними, але що я буду там робити? Мені 75 років, я не знаю мови.

Тому я живу сама з нашим котом - мої доньки назвали його Балушка. Він господар у домі, я з ним розмовляю. Більше в мене нікого не має».

Команда NP допомогла Зині, коли вона втратила свідомість через сильну спеку та виснаження на одному з пунктів отримання допомоги. NP зміг надати екстрену допомогу та супроводив Зину до її квартири на околиці міста.

Рекомендації

Наразі, місто Миколаїв, як і вся область, не отримує достатньо критично важливої гуманітарної допомоги. Присутність міжнародних гуманітарних організацій на момент написання цього огляду обмежена кількома міжнародними неурядовими організаціями, які здійснюють нерегулярні візити з сусідніх міст, таких як Одеса. Це обмежує поточну гуманітарну допомогу в області, особливо якщо це стосується важкодоступних сільських районів. NP закликає гуманітарні організації, донорів та громади вжити термінових заходів.

Підтримка доставки води в короткостроковій перспективі та відбудовування водоочисні споруди у середньо- та довгостроковій перспективі

Як продемонстровано вище, нестача води є великою проблемою в місті Миколаєві, яка особливо впливає на людей літнього віку та людей з особливими потребами. Для забезпечення найбільш вразливих верств населення водою, міжнародні організації повинні підтримувати доставку води вантажівками.

Надання екстреного захисту людям, які знаходяться у небезпеці через брак води та їжі через мобільні, динамічні команди з захисту

Постійно мінливий характер цього конфлікту вимагає не менш швидкої гуманітарної допомоги. З цією метою NP виступає за надання захисту цивільного начелення у містах та за їх межами через мобільні команди з захисту. Особливо це стосується водорозподільних пунктів, встановлених по всій області, де вразливі верстви населення особливо незахищені.

Підтримка механізмів координації між місцевими організаціями

Результати опитування показали, що для покращення взаємодії та обміну інформацією, існує потреба в підтримці координаційних зусиль між місцевими (волонтерськими) організаціями.

Розширення надання гуманітарної допомоги за межі міста

Враховуючи потреби цивільного населення та проблеми захисту, що викладені вище, необхідність децентралізувати надання допомоги за межі міст Одеса та Миколаїв. Це також дозволить волонтерським групам розділити тягар надання гуманітарної допомоги і краще ідентифікувати вразливі групи населення.

Покращення оцінки потреб та моніторингу для інформування щодо надання захисту, та покращення загального надання гуманітарної допомоги.

Ситуація з безпеки в Миколаєві та навколо міста змінюється щодня. Оцінка потреб у сфері захисту, моніторинг та аналіз повинні ініціюватися ключовими подіями, а також здійснюватися у координації з кластером з питань захисту (PC), INSO та OCHA.

Моніторинг, звіт та адвокація щодо ситуації з прав людини в Миколаєві та Херсоні.

Жителі Миколаєва отримують тривожні повідомлення про порушення прав людини в Херсоні, навколо міста та на інших окупованих Росією територіях. Необхідно докласти зусиль для перевірки інформації та здійснення адвокації щодо захисту цивільних осіб на вищому, політичному рівні.

Включити підготовку до зими в планування надання гуманітарної допомоги.

Очікується, що потреби жителів Миколаївської області значно зростуть під час майбутнього зимового сезону. Щоб забезпечити спроможність надання екстреної гуманітарної допомоги під час холодної пори року, гуманітарні організації заохочуються включити підготовку до зими у свої програми.

